

**Uzasadnienie wniosku o ratyfikację Poprawek z 2018 r.
do Konwencji o pracy na morzu z 2006 r.**

I.

Poprawki do Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy o pracy na morzu z 2006 r. (MLC) zostały przyjęte w dniu 27 kwietnia 2018 r. przez Specjalny Trójstronny Komitet utworzony na podstawie art. XIII Konwencji, a następnie zatwierdzone przez Międzynarodową Konferencję Pracy (MKP) w dniu 5 czerwca 2018 r.

Poprawki te odnoszą się do Kodeksu wdrażającego Prawidła 2.1 i 2.2 oraz 2.5 do MLC. Zgodnie z art. XV Konwencji, Poprawki te wejdą w życie, jeżeli do końca wyznaczonego terminu tj. do dnia 26 czerwca 2020 r. sprzeciwu nie złożą więcej niż 40% państw-stron Konwencji według stanu na dzień 5 czerwca 2018 r.

Polska ratyfikowała Konwencję o pracy na morzu 3 maja 2012 r. Polska związała się również Poprawkami do MLC z 2014 r. i 2016 r. Stronami MLC jest 96 państw, reprezentujących łącznie ponad 90 % światowego tonażu floty.

MLC składa się z trzech różnych, ale powiązanych części: Artykułów, Prawideł i Kodeksu. Artykuły i Prawidła ustanawiają podstawowe prawa, zasady i zobowiązania Członków ratyfikujących Konwencję. Artykuły i Prawidła mogą zostać zmienione tylko przez MKP w ramach artykułu 19 Konstytucji Międzynarodowej Organizacji Pracy. Kodeks zawiera szczegóły wdrażania Prawideł. Składa się z Części A (obowiązujące Normy) i Części B (Wytyczne). Kodeks może być zmieniany według uproszczonej procedury określonej w Artykule XV Konwencji. Zgodnie z tym przepisem Specjalny Trójstronny Komitet może przyjmować poprawki do Kodeksu, pod warunkiem zatwierdzenia ich przez MKP większością dwóch trzecich oddanych głosów.

II. POTRZEBA I CEL ZWIĄZANIA SIĘ POSTANOWIENIAMI POPRAWEK

Przyjęcie omawianych Poprawek miało na celu ujęcie w ramy prawne wyłaniających się rzeczywistych zagadnień dotyczących życia i pracy marynarzy na statku.

Celem przyjęcia Poprawek do Kodeksu wdrażającego Prawidła 2.1 w zakresie Normy A2.1 – Marynarskie umowy o pracę było zapewnienie ciągłości obowiązywania marynarskiej umowy o pracę podczas uwięzienia marynarza na statku lub poza nim na skutek piractwa lub zbrojnej napaści na statek, niezależnie od tego, czy upłynął okres na jaki umowa była zawarta lub czy strona umowy powiadomiła o jej zawieszeniu lub wypowiedzeniu.

Celem drugiej poprawki, dotyczącej Prawidła 2.2 w zakresie Normy A2.2 – Wynagrodzenie, było zapewnienie wypłacania wynagrodzenia i innych uprawnień w ramach marynarskiej umowy o pracę w przypadku, gdy marynarz jest uwięziony na statku lub poza nim na skutek piractwa lub zbrojnej napaści na statek, aż do czasu uwolnienia marynarza i jego repatriacji, lub do daty śmierci marynarza podczas uwięzienia.

Kolejna poprawka, dotycząca Prawidła 2.5 w zakresie Wytycznej B2.5.1 – Prawo do repatriacji, zakłada zastąpienie ustępu 8 nowym, zgodnie z którym prawo do repatriacji może wygasnąć, jeśli marynarze nie upomną się o nie w rozsądnym czasie, z wyjątkiem przypadku, gdy są oni uwięzieni na statku lub poza nim w wyniku piractwa lub zbrojnej napaści na statek.

W związku z uproszczoną procedurą rewizji Kodeksu MLC przewidzianą w art. XV Konwencji, Poprawki do kodeksu wejdą w życie, jeżeli do końca wyznaczonego terminu tj. do dnia 26 czerwca 2020 r. sprzeciwu nie złożą więcej niż 40% państw-stron Konwencji wg stanu na dzień 5 czerwca 2018 r. posiadających nie mniej niż 40% światowego tonażu floty. Jednakże:

- a) przed końcem ustalonego okresu każdy Członek ratyfikujący może powiadomić Dyrektora Generalnego, że poprawka będzie dla niego wiążąca dopiero po późniejszej wyrażonej notyfikacji jej przyjęcia; oraz
- b) przed datą wejścia w życie poprawki każdy Członek ratyfikujący może powiadomić Dyrektora Generalnego, że nie wprowadzi w życie poprawki przez wskazany okres.

Zatem wskazane jest przeprowadzenie procedury ratyfikacyjnej, żeby uniknąć sytuacji, gdy Poprawki wejdą w życie w stosunku do Polski w sposób automatyczny, bez wyrażenia takiej woli.

Żadne postanowienia Artykułu XV Konwencji nie odnoszą się do państw-stron Konwencji, których ratyfikacja została zarejestrowana między dniem, w którym poprawki zostały przyjęte przez Międzynarodową Konferencję Pracy, a dniem ich wejścia w życie. W związku z tym powstała kwestia, co do sposobu w jaki państwa-strony Konwencji, których ratyfikacja została zarejestrowana między zatwierdzeniem, a wejściem w życie poprawek, mogą zaakceptować poprawki do Kodeksu przyjęte na mocy Artykułu XV Konwencji. Zgodnie z uwagą ogólną 2016/87 Komitetu ekspertów ds. stosowania konwencji i zaleceń MOP, wszystkie zainteresowane państwa-strony Konwencji mogą przyjąć poprawki kierując oficjalne powiadomienia w tej sprawie do Dyrektora Generalnego.

Jednocześnie, wskazać należy, że zgodnie z art. V ust. 7 Konwencji każdy Członek zapewni, że statki podnoszące banderę jakiegokolwiek państwa, które nie ratyfikowało Konwencji, nie będą traktowane lepiej niż podnoszące banderę kraju, który ją ratyfikował. W szczególności, w zakresie w jakim Morski Certyfikat Pracy dotyczy kwestii, które reguluje wprowadzona w życie poprawka do Konwencji (to jest uznania Morskiego Certyfikatu Pracy jako dowodu prima facie zgodności z Konwencją), do Morskich Certyfikatów Pracy wydawanych statkom podnoszącym banderę innego Członka, który nie przyjął poprawki. Możliwość tę ustalono w art. XV ust. 13 Konwencji, który jest całkowicie zgodny z brzmieniem Art. VIII lit. d pkt. i), ii) Międzynarodowej Konwencji o bezpieczeństwie życia na morzu (SOLAS – International Convention for the Safety of Life at Sea), z 1974 r. ze zmianami. W rezultacie, każdy Członek związany zmianą jest uprawniony do stosowania odpowiednich przepisów w poprawionej formie do wszystkich statków zawijających do portów danego Członka.

III. RÓŻNICE MIĘDZY DOTYCHCZASOWYM A PROJEKTOWANYM STANEM PRAWNYM

Poprawki odnoszą się do Kodeksu wdrażającego Prawidła 2.1, 2.2 oraz 2.5 MLC.

Zmiana przepisów Prawidła 2.1 Konwencji polega na dodaniu w Normie A2.1 – Marynarskie umowy o pracę, nowego ustępu 7. Nowy przepis nakłada obowiązek przedłużenia marynarskiej umowy o pracę na czas uwięzienia marynarza na statku lub poza nim na skutek piractwa lub zbrojnej napaści na statek, wprowadza także definicje terminów „piractwo” i „zbrojna napaść na statek”.

Zmiana odnosząca się do Prawidła 2.2 w zakresie Normy A2.2 – Wynagrodzenie, polega na dodaniu nowego ustępu 7. Nowy przepis w sytuacji, gdy marynarz jest uwięziony na statku lub poza nim na skutek piractwa lub zbrojnej napaści na statek, zobowiązuje armatora do wypłacania wynagrodzenia i innych uprawnień w ramach marynarskiej umowy o pracę.

Natomiast zmiana dotycząca Prawidła 2.5 w zakresie Wytycznej B2.5.1 – Prawo do repatriacji, polega na zastąpieniu obecnego ustępu 8 nowym tekstem i rozszerza prawo marynarzy do bezpłatnej repatriacji w sytuacji, gdy są oni uwięzieni na statku lub poza nim w wyniku piractwa lub zbrojnej napaści na statek, mimo napomnienia się przez nich o to prawo w rozsądnym czasie.

Biorąc pod uwagę zakres oraz charakter zmian wprowadzonych w MLC, konieczne będzie wprowadzenie zmian do ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu (Dz. U. z 2018 r. poz. 616, z późn. zm.), która implementuje do polskiego porządku prawnego postanowienia

Konwencji MLC. Zmiany w ustawie obejmować powinny przedłużenie ważności marynarskich umów o pracę o okres związany z uwięzieniem marynarza w wyniku aktu piractwa lub zbrojnej napaści na statek, nałożenie na armatora zobowiązania do wypłaty wynagrodzenia i świadczeń z tytułu marynarskiej umowy o pracę w sytuacji uwięzienia, jak również rozszerzenie uprawnień marynarza do bezpłatnej repatriacji.

IV. OCENA SKUTKÓW REGULACJI

Skutki prawne: Poprawki wejdą w życie po upływie 6 miesięcy od dnia, do którego można zgłaszać brak zgody, tj. do dnia 26 czerwca 2020 r. Państwo będące stroną MLC, które nie chce wiązać się postanowieniami Poprawek z 2018 r., może wyrazić brak zgody w myśl ustępu 7 art. XV bądź też zastosować jedną z klauzul określonych w ustępie 8 tego artykułu, czyli może powiadomić Dyrektora Generalnego, że Poprawki będą dla niego wiążące dopiero po późniejszej wyrażonej notyfikacji lub że nie wprowadza w życie Poprawek przez wskazany okres. Polska nie notyfikuje braku zgody w myśl ust. 7 art. XV MLC ani nie skorzysta z klauzul określonych w ust. 8 tego art.

Wejście w życie Poprawek z 2018 r. będzie oznaczało potrzebę zmiany ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu, która implementuje do polskiego porządku prawnego postanowienia Konwencji MLC.

Skutki polityczne: Ratyfikacja Poprawek z 2018 r. do Konwencji o pracy na morzu z 2006 r. wpisuje się w prowadzoną przez Rząd Polski politykę morską.

Skutki społeczne i gospodarcze: Przy przyjęciu Poprawek dotyczących wypłaty wynagrodzenia i świadczeń w sytuacji uwięzienia marynarza oraz bezpłatnej repatriacji uznano, że zagadnienia te, jeśli nie zostaną wyeliminowane, mogą mieć negatywne skutki społeczne, organizacyjne, gospodarcze i prawne. Konsekwencje społeczne braku regulacji w zakresie, którego dotyczą Poprawki z 2018 r. mogą w szczególności obejmować pogarszanie warunków życia marynarzy i ich rodzin.

Skutki finansowe: Wejście w życie Poprawek z 2018 r. do MLC, nie spowoduje wydatków dla budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego oraz zmniejszenia dochodów jednostek sektora finansów publicznych, w tym dochodów budżetu państwa w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów.

Może jednak wpłynąć na koszty ponoszone przez armatorów, związane z ewentualnym wypłacaniem wynagrodzenia i świadczeń marynarzowi przez okres dłuższy, aniżeli obecnie przewidziany prawem.

V. INFORMACJA O ZAKRESIE I WYNIKACH POSTĘPOWANIA UZGADNIAJĄCEGO

[do uzupełnienia po przeprowadzeniu postępowania]

VI. TRYB ZWIĄZANIA SIĘ KONWENCJĄ

Z uwagi na fakt, że Poprawki z 2018 r. do Konwencji o pracy na morzu z 2006 r. zostały przyjęte przez Konferencję Ogólną Międzynarodowej Organizacji Pracy nie jest możliwe podanie sygnatariuszy, w tym osoby, która podpisała umowę w imieniu strony polskiej.

Konwencja o pracy na morzu z 2006 r., regulując wymagania dla marynarzy do pracy na statku, warunki zatrudnienia i życia na statku, zagadnienia ochrony zdrowia i opieki medycznej dla marynarzy oraz zabezpieczeń społecznych i ochrony socjalnej marynarzy, dotyczy wolności i praw obywatelskich określonych w Konstytucji RP oraz odnosi się do spraw uregulowanych w ustawach. Konwencja nie rozszerza ani nie ogranicza praw i wolności zawartych w Konstytucji, lecz stanowi ich potwierdzenie.

Ratyfikacja Poprawek z 2018 r. do MLC, w zakresie wdrożenia do polskiego porządku prawnego zmian do Prawidła 2.1 i 2.2 oraz 2.5 Konwencji o pracy na morzu, będzie wymagała zmiany ustawy o pracy na morzu.

Mając powyższe na uwadze ocenić należy, że Poprawki z 2018 r. do Konwencji o pracy na morzu spełniają przesłanki określone w art. 89 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Biorąc powyższe pod uwagę, zasadne jest, aby związanie Rzeczypospolitej Polskiej Poprawkami z 2018 r. do Konwencji nastąpiło w trybie art. 89 ust. 1 Konstytucji, tj. za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie. Polska ratyfikowała również za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie Poprawki do MLC z 2014 r. i 2016 r.

W związku z uproszczoną procedurą rewizji Kodeksu MLC przewidzianą w art. XV Konwencji, Poprawki do kodeksu wejdą w życie, jeżeli do końca wyznaczonego terminu tj. do dnia 26 czerwca 2020 r. sprzeciwu nie złożą więcej niż 40% państw-stron Konwencji według stanu na dzień 5 czerwca 2018 r., posiadających nie mniej niż 40% światowego tonażu floty.